USTAWY

TOWARZYSTWA LITERACKIEGO

POLSKIEGO.

ROZDZIAŁ I.

USTANOWIENIE TOWARZYSTWA.

ART. 1.

Towarzystwo Literackie Polskie ustanowione jest dla zbierania i ogłaszania materyałów tyczących się dawnego Królestwa Polskiego i tego wszystkiego co się tyczy położenia jego obecnego lub pomyślności przyszłéj, w widoku zachowania i ożywiania w opinii ludów cywilizowanych współczucia, które dla Polski okazały.

ART. 2.

Towarzystwo składa się z kollaboratorów, stowarzyszonych i korrespondentów. Towarzystwo ma Prezesa, Wiceprezesa, Komitet redakcyjny i sekretarza. Redaktor główny i dwóch pomocniczych stanowią komitet redakcyjny.

ART. 3.

Kollaboratorów będzie trzydziestu pięciu; stowarzyszonych i kor-

respondentów liczba jest nieograniczona. Między kollaboratorami zamieszczonymi na liście Towarzystwa nie będzie cudzoziemców nad część dziesiątą.

(*Zmiana* 8° *Maja* 1834.)

ART. 4.

Kollaboratorowie mają głos stanowczy we wszelkich decyzyach Towarzystwa. Stowarzyszeni i korrespondenci mają głos doradczy.

ART. 5.

Towarzystwo zajmie się ogłaszaniem dzieł, pism ulotnych, artykułów dziennikarskich i innych pism w sposób jaki za przyzwoity uzna, stosując się do celu swego ustanowienia wskazanego w Art. 1. niniejszych ustaw.

ROZDZIAŁ II.

WYBOR, PRZYJĘCIE, WYSTĄPIENIE I ODDALENIE CZŁONKÓW TOWARZYSTWA.

ART. 6.

Aby bydź wybranym na Kollaboratora trzeba bydź przedstawionym Towarzystwu przez Kollaboratora dawnego. To przedstawienie połączone będzie ze świadectwem zapewniającém, że kandydat będzie mógł bydź użytecznym Towarzystwu, oraz z artykułem wypracowanym przez kandydata w przedmiocie odpowiednim celowi Towarzystwa.

ART. 7.

Towarzystwo odsyła pismo kandydata do komitetu redakcyjnego. Komitet daje zdanie nad pismem a Towarzystwo rozstrzyga. W razie

approbacyi, pisma, przystąpi się do wyboru kandydata ballotowaniem.

ART. 8.

Kandydaci do tytułu stowarzyszonego i korrespondenta ballotowani będą przez Towarzystwo na przedstawienie kollaboratora, bez wymagania pisma, jak to Art. 6. niniejszych ustaw na wybór kollaboratora przepisuje. Stowarzyszony lub korrespondent może bydź wybranym na kollaboratora stosownie do rozporządzeń artykułów 6. i 7. niniejszych ustaw.

ART. 9.

Rozumie się, że przedstawienie kandydata następować będzie po poprzedniém zapewnieniu się o jego przyjęciu.

(*Zmiana* 4° *Października* 1834.)

ART. 10.

Towarzystwo wybiera swych członków większością zupełną głosów danych przez kollaboratorów obecnych na posiedzeniu, kréskowaniem tajnem. Dla uniknienia równości zdań prezydujący będzie miał dwa głosy, ilekroć liczba głosujących będzie parzysta.

ART. 11.

Członek Towarzystwa nowo obrany przyrzecze, podaniem ręki prezydującemu, dopełniać zobowiązań niniejszemi ustawami objętych. Sekretarz imie jego zapisze w listę Towarzystwa i nowy członek przyjętym zostanie.

ART. 12.

Od każdego Członka towarzystwa zależy wystąpienie z niego. Uprzedzone o tém bydź powinno przez występującego. Towarzystwo ma prawo w przypadkach ważnych wykréślić z listy swéj członka nieczyniącego zadość zobowiązaniom względem towarzystwa.

ROZDZIAŁ III.

ZOBOWIĄZANIA CZŁONKÓW.

ART. 13.

Każdy kollaborator obowiązany jest w kolei przypadającéj, na wezwanie prezydującego wypracować artykuł lub pismo w przedmiocie przez towarzystwo wskazanym. Kollaborator który zaniedba trzy razy tego obowiązku bez dania powodów, za ważne przez towarzystwo uznanych, doniesionym będzie przez sekretarza, aby Towarzystwo mogło postanowić względem niego stosownie do Art. 12 niniejszych ustaw.

ART. 14.

Stowarzyszeni wezwani są do przykładania się ile mogą do celów towarzystwa.

ART. 15.

Każdy korrespondent co trzy miesiące winien przesłać towarzystwu pismo lub wiadomość stosowną do celów tegoż Towarzystwa.

ART. 16.

Kollaboratorowie, stowarzyszeni i korrespondenci obecni w mieście gdzie towarzystwo przebywa, powinni uczęszczać na jego posiedzenia.

ART. 17.

Kollaborator opuszczający miasto w którém towarzystwo przebywa zachowa swe prawa i attrybucye, jeśli się zobowiąże przesyłać swe pisma towarzystwu. W tym celu wskaże członka pośredniczącego.

Jeśli nie przyjmie tego zobowiązania, może, jeśli towarzystwo uzna za stosowne, bydź wybranym na stowarzyszonego lub korrespondenta stosownie do rozporządzeń Art. 8° niniejszych ustaw.

ROZDZIAŁ IV.

DOCHODY TOWARZYSTWA.

ART. 18.

Dochody Towarzystwa składają się ze składki zwyczajnéj i składek nadzwyczajnych.

ART. 19.

Składka zwyczajna wnoszona przez samych kollaboratorów wynosić będzie 2 franki na miesiąc.

ART. 20.

Towarzystwo postanowi w potrzebie względem składek nadzwy-

czajnych wnoszonych przez samych kollaboratorów. W żadnym przypadku nie przejdą one summy 36 franków na osobę w ciągu roku.

ART. 21.

Użycie funduszów stanowione będzie przez towarzystwo na przedstawienie prezesa lub jego zastępcy.

ROZDZIAŁ V.

ZGROMADZENIA.

ART. 22.

Zgromadzenia Towarzystwa literackiego polskiego tymczasem będą w Paryżu. Od Towarzystwa zależy przeniesienie ich dokądinąd.

ART. 23.

Zgromadzenia są trojakie, to jest:

Zgromadzenia zwyczajne
Zgromadzenia nadzwyczajne
Zgromadzenia wyborowe.

ART. 24.

Aby decyzye towarzystwa były prawomocnemi potrzeba na zgromadzeniach zwyczajnych obecności pięciu kollaboratorów. Wybór nowych członków nie może się odbywać bez obecności dziewięciu kollaboratorów. Liczba ta jest równie konieczna na zgromadzeniach nadzwyczajnych i przy wyborach urzędników.

ART. 25.

Wszelkie decyzye towarzystwa stanowione będą większością zupełną głosów danych przez kollaboratorów. Przedmioty osobiste będą stanowione tajném głosowaniem, co do innych będą one rozstrzygane przez powstawanie lub niepowstawanie, chyba że który z członków głosujących zażąda głosowania tajnego. Aby uniknąć równości zdań postąpi się stosownie do rozporządzeń Art. 10 niniejszych ustaw.

(Zmiana 4° Pazdziernika 1832.)

ART. 26.

Zgromadzenia zwyczajne odbywać się będą przynajmniej raz na tydzień. Towarzystwo na to dzień oznaczy.

ART. 27.

Prezes zwołuie zgromadzenia nadzwyczajne ilekroć to za stosowne uzna.

ART. 28.

Zgromadzenie wyborowe odbywać się będzie tylko raz w rok.

ART. 29.

Porządek narad w zgromadzeniach zwyczajnych urządza się następnie:

1. Sekretarz spisze członków obecnych.
2. Odczyta protokół posiedzenia poprzedniego. Jeśli będzie przyjęty podpisze go prezes lub jego zastępca.
3. Sekretarz odczyta listy przesłane towarzystwu, i odbierze potrzebne rozporządzenia względem odpowiedzi.

4. Raport komitetu redakcyjnego względem pism lub artykułów wygotowanych do druku lub zamieszczenia w pismach publicznych.
5. Czytanie pism, artykułów, przez członków wezwanych lub tych którzy sami je przyniosą, Towarzystwo niezwłocznie postanowi o ich odesłaniu do komitetu redakcyjnego z uwagami lub bez nich.
6. Dopełnią się przedstawienia ku dobru towarzystwa i celow przez niego przyjętym.
7. Odczytają się przedstawienia kandydatów i ich pism, zdania komitetu redakcyjnego nad pismami kandydatów poprzednio komitetowi przesłanemi oraz przystąpi się do wyboru członków.
8. Sekretarz odczyta protokół w brulionie, prezydujący go podpisze i zakończy się posiedzenie.

ART. 30.

Porządek odbycia zgromadzenia nadzwyczajnego będzie następny:

1. Obecność członków zapisana.
2. Odczytanie protokułu i podpisanie.
3. Ogłoszenie przedmiotu zgromadzenia przez prezydującego.
4. Dyskussya przedmiotu.
5. Zamknięcie.

ART. 31.

Zgromadzenie wyborowe będzie miało za cel:

1. Wybór urzędników towarzystwa.
2. Zdanie sprawy roczne z prac towarzystwa.

ART. 32.

Oznaczenie porządku odbywania i dnia zgromadzenia wyborowego będą poprzednie rozbierane i postanowione przez towarzyztwo.

ROZDZIAŁ VI.

URZĘDNICY TOWARZYSTWA.

ART. 33.

Urzędnicy towarzystwa oznaczeni Art. 2 niniejszych ustaw będą wybierani co rok. Mogą oni bydź na nowo wybieranymi.

ART. 34.

Towarzystwo będzie miało *wysłużonych*. Tytułu tego nie przyzna rocznie tylko dwóm członkom, mianowicie tym, którzy najwięcej dostarczą artykułów lub pism przyjętych przez towarzystwo i uznanych za ważne i znakomite. Jeśli towarzystwo przyzna tytuł wysłużonego stowarzyszonemu lub korrespondentowi przez to samo wybiera ich kollaboratorami. Stanowiąc w tym względzie towarzystwo nie spuści z uwagi Art. 3 niniejszych ustaw.

ART. 35.

Wybór Urzędników odbywać się będzie za pomocą kartek, większością zupełną głosów kollaboratorskich obecnych na zgromadzeniu. Dla uniknienia równości zdań, ilekroć liczba głosujących będzie parzysta, najmłodszy wiekiem wstrzyma się od głosowania. Jeśli za pierwszym głosowaniem nikt większości zupełnéj nie pozyszcze na-

stępne koleje głosowania rozstrzygną między mającymi najwięcej głosów.

ART. 36.

Na wybór Prezesa każda kartka będzie obejmowała nazwiska kollaboratorów wszystkich będących na liście towarzystwa.

Na wybór innych urzędników kartki obejmą tylko nazwiska kollaboratorów obecnych w mieście gdzie towarzystwo przebywa.

ART. 37.

Każdy członek głosujący podkreśli na kartce imie tego kogo powołuje na urząd o który idzie.

ART. 38.

Wybierać się będą urzędnicy jeden po drugim w kolei :

1. Prezes.
2. Wiceprezes.
3. Redaktor główny.
4. Pierwszy redaktor pomocniczy.
5. Drugi redaktor pomocniczy.
6. Sekretarz.

ART. 39.

Prezes kieruje towarzystwem i jego zgromadzeniami. Ma prawo i obowiązek czuwania by cel towarzystwa był osiągnionym w sposób najużyteczniejszy i najskuteczniejszy. Zajmuje krzesło prezesowskie. Otwiera i zamyka posiedzenia. Urządza i zakończa dyskussye. On daje głos. Mianuje w potrzebie zastępców urzędników. Podpisuje listy od towarzystwa i otwiera pisma do towarzystwa adressowane.

ART. 40.

Wiceprezes zastępuje prezesa we wszystkich jego attrybucyach. W razie przeszkody, wiceprezesa zastępuje *wysłużony* pierwszy z rzędu; a w nieobecności jego prezydencya spada na kollaboratora najstarszego wiekiem obecnego w mieście gdzie przebywa Towarzystwo.

ART. 41.

Jeśliby wiceprezes był zniewolony do opuszczenia rezydencyi towarzystwa na więcej niż miesiąc, towarzystwo postanowi czyli ma przystąpić do nowego wyboru na zgromadzeniu nadzwyczajném, lub czyli jego czynności powierzą się zastępcy jak przepisuje Art. 40.

ART. 42.

Komitet redakcyjny ma obowiązek redagowania wszystkiego co towarzystwo ogłosi. Członki go składające mają głos stanowczy. Komitet ma na czele redaktora głównego. Komitet odpowiedzialnym jest za redakcyą i za dokładność druku lub umieszczenie w dziennikach. W razie przeszkody, redaktora głównego zastąpi pierwszy jego pomocnik.

ART 43.

Członek towarzystwa autor artykułu odesłanego przez towarzystwo do komitetu redakcyjnego, ma prawo bydź obecnym z głosem doradczym gdy komitet pismo jego rozbiera. Jeśli idzie o pismo ulotne lub rozciąglejsze autor ma prawo odwołania go jeśli się różni z komitetem co do zmian mających się zaprowadzić w redakcyi. Autor

może je ogłosić na swój rachunek, ale w żadnym razie nie służy mu prawo mianowania się w dziele wydanem, za członka towarzystwa, jeśli na to, nie zyska zezwolenia.

ART. 44.

Jeśliby członek Towarzystwa przedstawił artykuł komitetowi redakcyjnemu, a komitet znalazł go odpowiednim i uznał ważność jego naglącą, będzie miał prawo ogłosić go drukiem. Jeśli następne zgromadzenie towarzystwa potwierdzi wydanie, uchwali podziękowanie autorowi.

ART. 45.

Sekretarz jest obowiązany utrzymywać korrespondencye towarzystwa. Jest oraz jego kassierem. Czuwa nad wpływem przychodów, administruje kassą i zdaje sprawę z użycia funduszów towarzystwa. Iest stróżem archiwów i biblioteki. Redaguje protokóły. Nadto będzie utrzymywał księgę, pod tytułem *księga pamięci* gdzie będą zapisane wszelkie zdarzenia i fakta autentyczne doszłe do wiadomości towarzystwa względem Polski, tak co do kraju jak co do szczególnych indywiduów. Sekretarz jest bezpośrednio w stosunkach z Prezesem lub jego Zastępcą.

ROZDZIAŁ VII.

ROZPORZĄDZENIA OGÓLNE.

ART. 46.

Miejsce zgromadzeń wyznaczać będzie prezydujący.

ART. 47.

Porządek miejsc na zgromadzeniach zwyczajnych i nadzwyczajnych Towarzystwa jest następny: po prawej krzesła prezesa zajmie miejsce wiceprezes, po lewéj wysłużony pierwszy zrzędu; po prawéj wiceprezesa redaktor główny i jego dwaj pomocnicy, po lewéj wysłużonego pierwszego z rzędu, inni wysłużeni; sekretarz zajmuje miejsce naprzeciw prezydującego; po prawéj sekretarza zajmie miejsce członek czytający artykuł. Prezydujący czyta swe artykuły z swojego krzesła. Inne miejsca będą zajęte przez kollaboratorów, stowarzyszonych lub korrespondéntów.

ART. 48.

Język Polski używany będzie w dyskussyach towarzystwa i w tymże języku redagowane będą protokóły, uchwały i wszelkie decyzye towarzystwa. W przypadku znajdowania się na posiedzeniu jednego lub kilku członków cudzoziemców, towarzystwo będzie mogło użyć, do deliberacyi języka francuzkiego.

(*Zmiana* 19° *Marca* 1835.)

ART. 48.

Żadna zmiana w niniejszych ustawach miejsca mieć nie będzie jak po trzykrotném zgodzeniu się na przeczytanie projektu zmiany, w miesiąc jedno po drugiém i po jednej stanowczej decyzyi, zmianę potwierdzającéj, większością głosów przyjętéj. Każdy projekt zmiany, którego wzięcie do dyskussyi odrzucone będzie za pierwszym lub drugim odczytaniem przestanie bydź przedmiotem dalszego roztrząsania.

(*Zmiana* 8° *Maja* 1834.)

ART. 50.

Skoro niniejsze ustawy będą przyjęte przez dwunastu założycieli którzy się oświadczą z chęcią zostania kollaboratorami, Towarzystwo będzie ukonstytuowane i przystąpi do wyboru urzędników.

Paryż 29 Kwietnia 1832.

UCHWAŁY.

1832 *Października* 26. Towarzystwo ustanowiło *Bióro Korespondencyyne* dla stosunków z Członkami nieobecnemi. Bióro to składa się z Członków Komitetu Redakcyinego, Sekretarza, i czterech członków pomocniczych.

1833. *Stycznia* 10. Uchwaliło tytuł Członków *honorowych*. Towarzystwo zamierza go ofiarować tym którzy przez gorliwość przychylną dla sprawy Polskiéj przez Sławę Polityczną, Wojskową lub Literacką dawniej nabytą; nakoniec przez położenie towarzyskie, będą mogli bydź użytecznymi Towarzystwu.

1833. *Listopada* 29. Postanowiło Towarzystwo że Członkowie wzywani będą z kolei, do odczytania na posiedzeniu Artykułu w przedmiocie, celom Towarzystwa odpowiadającym.

W DRUKARNI I GISSERNI PINARD,
QUAI VOLTAIRE, 15.

[illegible]

[illegible] Towarzy-stwa [illegible]

[illegible]

ZASTAWY.

[illegible]

1855. Stycznia 22. [illegible] Towarzystwo [illegible] Warszawa, Wydział [illegible]

1853. Listopada 25. [illegible]

[illegible]

[illegible]